

ਦੂਸਰੀ ਚੁਲਿਕਾ ਵਿਵੱਕਤ ਚਰਿਯ

(ਪਹਿਲੀ ਚੁਲਿਕਾ ਵਿਚ ਸੰਜਮ ਛਡਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤਿਆਗਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਜਮ ਛੱਡਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਸੰਜਮ ਛਡਨ ਨਾਲ ਸਾਧੂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਦੂਸਰੀ ਚੁਲਿਕਾ ਵਿਚ ਰੋਜਾਨਾ ਦਿਨ ਭਰ ਦੀ ਮੁਨੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ)

ਮੈਂ ਉਸ ਚੁਲਿਕਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਜੋ ਚੁਲਿਕਾ ਸ਼ਰੁਤ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕੇਵਲ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਆਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁੰਨਵਾਨ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਰਿੱਤਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ਰਧਾ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ॥੧॥

ਭਰੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਤਿਰਦੇ ਕਾਠ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਮਾਰਗ ਦਰਵ, ਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਸਰੋਤ (ਬਹਾਓ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੂਰਨ ਹੈ ਉਲਟ ਵਾਲੇ ਗਤਿ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਸੰਜਮ ਦੀ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ, ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਸੰਜਮ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਧਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ॥੨॥

ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਨਦੀ ਦੇ ਬਹਾਓ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵ ਦੇ ਬਹਾਓ ਤੋਂ ਉਲਟ ਚਲਨਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਧਾਰਣ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੁਖਕਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੇਰਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬਿਲਕੁਲ ਜਿਵੇਂ ਕਾਮ ਭੋਗੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਕੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਲਟ ਚੱਲਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਸਰੋਤ (ਠੀਕ ਵਹਾ) ਵਲ ਵਧਨ ਕਰਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ
ਪਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ॥੩॥

ਇਸ ਕਾਰਣ ਗਿਆਨ ਆਚਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਚਾਰ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰੀਆਂ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ
ਹੋ ਰਹਿਤ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਨਾ ਰਹਿਣ ਰੂਪੀ ਨਿਆਮ, ਮੂਲ ਗੁਣ, ਉਤਰ ਗੁਣ,
ਰੂਪ ਗੁਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਸੂਧੀ (ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੁਪਤਾਂ) ਨਾਲ ਪਾਲਨ
ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਕਾਰਣ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ
ਨੂੰ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ॥੪॥

ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਨਾ ਜਾਂ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਨਾ ਅਨੇਕਾਂ
ਬਾਵਾਂ ਤੇ ਮੰਗ ਕੇ ਭੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ, ਅਨਜਾਨ ਕੁਲਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ, ਏਕਾਂਤ
ਥਾਂ ਤੇ ਰਹਿਣਾ, ਦੋਸ਼ ਰਹਿਤ ਉਪਕਰਨ ਲੈਣਾ, ਬੋੜਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖਕੇ, ਕਲੇਸ ਦਾ
ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵੀ ਮੁਨੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਾਰ ਚਰਿਆ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਯੋਗ ਹੈ।
ਉਸ ਸਬਿਰਤਾ ਨਾਲ ਆਗਿਆ ਪਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਭਾਵ ਚਰਿਤਰ ਦੀ ਸਾਧਨਾਂ
ਕਾਰਣ ਪਵਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ॥੫॥

ਮੁਨੀ ਭੀੜ ਵਾਲੀ ਥਾਂ (ਆਕੀਰਣ) ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਭੀੜ ਕਾਰਣ ਭੋਜਨ ਘੱਟ ਹੋਵੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆਦਿ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਮੰਗਨ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਨ ਨਾਲ
ਆਪਣਾਂ ਵੀ ਅਪਮਾਨ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋਵੇ। ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ
ਪੈਦਾ ਭੋਜਨ ਲਵੇ। ਅਚਿਤ ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਬਰਤਨ, ਕੜਚੀ, ਹਥ
ਰਾਹੀਂ ਭੋਜਨ ਲਵੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਬਰਤਨ,
ਕੜਛੀ ਹਥ ਆਦਿ ਵਿੱਚੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ॥੬॥

ਮੁਨੀ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ, ਮਾਸ ਦਾ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੋ, ਮੱਛੀ ਨਾਂ ਖਾਵੋ,
ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁੱਧ ਆਦਿ ਚਿਕਨੇ ਤੇ ਰਸਦਾਰ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੋ, ਵਾਰ-

ਵਾਰ ਕਾਯੋਤਸਰਗ ਕਰੇ ਅਤੇ ਵਾਚਨਾ ਆਦਿ ਸਵਾਧਿਆਏ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਤੇ
ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਆਯੰਵਿਲ ਤਪ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ॥੭॥

ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਗੀਆ ਨਾ ਕਰਵਾਵੇ ਕਿ ਸ਼ਾਇਨ (ਸਥਾਨ)
ਸੋਯਾ (ਛੱਟਾ) ਨਿਸ਼ਥਾ (ਵਸਤੀ) ਸਵਾਧਿਆਏ ਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮੀ ਤੇ ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ
ਜਦ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਆਵਾਗੇਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਗੀਆ
ਸਾਧੂ ਨਾ ਕਰਵਾਵੇ। ਸਾਧੂ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ, ਕੁਲ, ਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਮਮਤਾ ਨਾ ਰੱਖੋ।
ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ਮਮਤਾ ਭਾਵ ਹੈ। ॥੮॥

ਸਾਧੂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰੇ, ਬਚਨ ਤੋਂ ਨਮਸਕਾਰ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇ ਬੰਦਨ,
ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧ ਜਾਣ ਨਾਲ
ਸੰਜਮ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਮੁਨੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਭਲਾ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਹਾਨੀ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੇ ਬੁਰੇ, ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰ
ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ॥੯॥

ਅਪਣੇ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਮੁਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਗੁਣਹੀਣ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਸੋਨੇ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨੇਵਾਨ ਨਿਧੁੰਨ
ਸਹਾਇਕ ਸਾਧੂ ਨਾਂ ਮਿਲੇ ਸ਼ਰੀਰ ਠੀਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪਾਪ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ
ਕਰਕੇ ਕਾਮ ਭੋਗ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਵ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਘੁੰਮੇ। ਪਰ ਪਾਖੰਡੀ ਅਤੇ
(ਭਰਿਸ਼ਟ) ਮਿੱਤਰਾਂ (ਮੁਨੀਆਂ) ਨਾਲ ਘੁੰਮੇ। ॥੧੦॥

ਮੁਨੀ ਨੇ ਜਿਸ ਬਾਂ ਚਤੁਰਮਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਦੂਸਰਾ ਚਤੁਰਮਾਸ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਮਹੀਨਾ ਨਾ ਗੁਜਾਰੇ। ਦੂਸਰਾ,
ਤੀਸਰਾ ਚਤੁਰਮਾਸ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,
ਭਿਖਸੂ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੁੰਮੇ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਮਿਥੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਰਹਿਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੋ। ਕਮਰੇ ਦਾ ਕੋਨਾ ਬਦਲ
ਕੇ ਵੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੋ। ॥੧੧॥

ਸਾਧੂ ਰਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ
ਰਾਹੀਂ ਆਤਮਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰੋ, “ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਮੈਂ ਕਿ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਕਰਨ
ਯੋਗ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਮਾਦ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ? ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ
ਸੋਚੋ ਵਿਚਾਰੋ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਛਿਪਾਏ ਬਿਨਾ, ਧਰਮ ਪਾਲਨ ਕਰੋ।
॥੧੨-੧੩॥

ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਸਖਲਨਾ (ਉਲੰਘਨ) ਨੂੰ ਸਵੱਖੱਖੀ
(ਸਾਧੂ) ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ?

ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਸੰਖਲਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ? (ਮੈਂ ਭਲਾ ਕਿਉਂ
ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਸੰਖਲਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨਦੇ ਹੋਏ ਸੰਖਲਨਾ ਦਾ
ਤਿਆਗ ਨਾ ਕਰੇ? ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਸਾਧੂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ
ਸਾਧੂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਸੰਜਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ॥੧੪॥

ਇੰਦਰੀ ਜੇਤੂ, ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਲਗਾ ਸਤਿ ਪੁਰਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਭਲਾ ਸੌਚ
ਕੇ, ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ ਮਨ ਬਚਨ ਤੇ ਕਾਇਆ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਲੱਗਾ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਨੀ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤਿਬੁੱਧ ਜੀਵੀ ਆਖਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਸਾਧੂ ਵਿਚਾਰਣ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਸੰਜਮੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
॥੧੫॥

ਜਦ-ਜਦ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨ ਬਚਨ ਤੇ ਕਾਇਆ ਦੀ ਦੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਿਖਾਈ
ਦੇਵੇ, ਉਥੇ ਸਮਝਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸੰਭਲ ਜਾਵੇ, ਜਾਗ ਕੇ ਭੁੱਲ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰੋ। ਜਿਵੇਂ
ਚੰਗੀ ਨਸਲ ਦਾ ਘੋੜ ਲਗਾਮ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਤੇ ਆਵੇ ਠੀਕ ਰਾਹ ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਸੰਭਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਾਧੂ ਦੁਸ਼ਨ ਵਰਿਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਠੀਕ ਮੁਨੀ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੋ ।

(ਸੂਤਰ ਕਾਰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਇੰਦਰੀਆਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਉਪਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰ ਪਾ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਬੁਰੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਤਮਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਜੂਨਾ ਵਿਚ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪੁੰਜੇਗੇ। ਜੋ ਅਪ੍ਰਮਾਦ (ਪ੍ਰਮਾਦ ਰਹਿਤ) ਹੋ ਕੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸਭ ਦੁਖਾ ਤੋਂ, ਦੁਖ ਨਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ)

ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ॥ ੧੬ ॥